

FORORD

Denne boka er min respons på strømninger som på foruroligende måter er i ferd med å endre den globale karismatiske kristenheten fra innsiden. Selv om mange av kapitlene i boka gir veiledning i forhold til spesifikke teologiske tema, er framstillingen bygd opp slik at jeg sterkt anbefaler at boka leses kronologisk fra begynnelse til slutt. En mer konsentrert beskrivelse av New Apostolic Reformation eller den apostolisk-profetiske bevegelsen (som er de mest brukte betegnelse på strømningene jeg advarer mot) finnes i et appendiks bakerst i boka. De fleste vil nok ha utbytte av å lese appendikset, men for lesere som er mer eller mindre ukjent med fenomenet New Apostolic Reformation fra før, vil det antakelig være helt nødvendig for å forstå tilstrekkelig klart bakgrunnen for det jeg skriver.

Når sitater gjengis på norsk fra bøker som er oppgitt med engelsk tittel i fotnoter, er det jeg som står for oversettelsen. Bibelsitater er hentet fra Bibelselskapets oversettelse fra 2011. I boka finnes ganske mange anonyme (og dermed ukildede) sitater av representanter for den apostolisk-profetiske bevegelsen. Begrunnelsen for denne anonymiseringen gir jeg i appendikset.

Å skrive denne boka har jeg kjent som et tvingende kall. Mennesker som står meg nær, vet at det også har vært en kamp – på mange plan. Jeg kjenner en dyp takknemlighet til familie, venner og støttespillere som på ulike måter har støttet, oppmuntret og bedt for meg underveis; hvordan jeg står i gjeld til hver enkelt, foretrekker jeg å fortelle dem direkte. En stor takk til Martin Smith-Gahrnsen, Knut Tveitereid og Morten Hørning Jensen som har lest hele eller deler av manuset og

gitt konstruktive tilbakemeldinger. Takk også til redaksjonen i Luther Forlag for givende samarbeid og profesjonell håndtering av utgivelsen.

Jeløy, januar 2018
Geir Otto Holmås

Kapittel 1

SELVBIOGRAFISK PROLOG

Still dere på veiene og se! Spør etter de gamle stiene, etter veien til det gode! Gå på den, så skal dere finne hvile for deres liv.

~ JEREMIA 6,16

Et tilbakeblikk i takknemlighet

Jeg var ni år gammel da jeg opplevde karismatisk kristendom for første gang. I 1980 startet Oase-bevegelsen opp med sine sommerstevner, og med Oase slo den karismatiske fornyelsen for alvor inn over det lutherske Norge. De første årene ble Oasestevnet holdt i min barndoms ferieby, Kristiansand, og tre somre på rad tilbrakte jeg en liten uke i Gimlehallen sammen med familien.

Fordi jeg ikke kjente noen på min egen alder, ble jeg sittende på voksenmøtene. Jeg var allerede vel bevandret i gudstjenester og kristne møter, men dette var annerledes. På plattformen skjedde uvanlige ting. Tungetale med tydning. Mennesker som fortalte at de var blitt helbredet av Gud. Profetier og åpenbaringsbudskap med spesifikk adresse. Noe opplevde jeg litt skremmende, kanskje særlig den overstadige tungetalen. Men dypt inni meg skjønte jeg at Gud var på ferde, at han var *virkelig*.

På Oase trengte forkynnelsen igjennom selv hos en ung gutt. Ikke fordi den i og for seg var så enkel, for mye var egentlig ganske tradisjonell bibelundervisning. Heller ikke først og fremst fordi den var krydret med humor og gode fortellinger, selv om jeg likte det. Mest skyldtes det at jeg merket at forkynneren var *gripet av Jesus*. Det ble undervist om Åndens kraft og gaver på en måte som den gangen var ny for mange.

Men det sto helt klart hva som er Den hellige ånds viktigste oppgave: Å gjøre den korsfestede og oppstandne Jesus stor. Underteksten i alt som ble formidlet var – med ordene fra en kjent engelsk salme: «On Christ, the solid rock, I stand. All other ground is sinking sand.» Brennpunktet var Jesus Kristus for oss, med oss, i oss og gjennom oss.

Lovsangen og tilbedelsen gjorde spesielt inntrykk, særlig de gangene den gikk over i spontan sang i Ånden. Det var mettede øyeblikk av renhet og hellig gudsnærvær, en forsmak på hvordan det vil bli å stå foran tronen i himmelen. Likevel var vi definitivt på jorden. Mest av alt var Oase hverdagsmennesker som hadde møtt den levende Gud, midt i livets realiteter som kunne være røffe. Flere delte erfaringen at når de selv kjente seg tomme, hadde Gud kommet med sin fylde. At de selv var svake, var ingen hindring for *Guds* kraft.

Jeg glemmer aldri presten Hans Christian Lier. På talerstolen måtte han presse ordene fram mens kroppen vred seg i ukontrollerte bevegelser, hardt rammet som han var av Parkinsons sykdom. Denne underlige mannen, ridd av spasmer og smerter, hadde en tjeneste der mennesker ble friske når han ba for dem. På bokbordet lå biografien om Lier med tittelen som understreket paradokset han legemliggjorde: *Jeg er fri*.¹

Jeg tok inn inntrykkene fra den spirende karismatiske fornyelsen i Norge med barnets vidåpne sanser. Kanskje gjør det meg tilbøyelig til en viss romantisering. Men det er ingen tvil om at inntrykkene fra Oase formet troen min grunnleggende og sterkt. Tidlig brente det seg fast at å være kristen er å være bundet til Jesus gjennom Den hellige ånd – og at det kan *erfares* fordi det er det mest virkelige av alt. Som Guds menighet kan vi smake og se at Herren er god, og kjenne kraften av Jesu oppstandelse. Men hemmeligheten er, som Paulus sier, at kraften manifesterer seg i svakhet.

I ungdoms- og studieårene var jeg med i karismatiske sammenhenger der jeg mange ganger så denne hemmeligheten demonstrert. Her møtte jeg også mennesker som modellerte at tro og lydighet er to sider av samme sak. Når Gud talte, handlet de på det han sa. Uten overspenhet levde de etter prinsippet «Forvent store ting av Gud – opplev store ting med Gud.» De fortalte om kamp, de fortalte om sårbarhet, de fortalte dønn ærlig at livet med Gud ikke alltid var lett. Men de fortalte

også om en Gud som grep inn på de utroligste måter. Det gjorde enormt inntrykk.

På denne tiden var jeg også borti karismatiske miljøer som henga seg til det ekstreme og bisarre. Men selv ble jeg spart for brannskader fra karismatisk ild ute av kontroll. Jeg vet det ikke er noen selvfølge. Altfor mange sitter igjen med dype sår og arr etter langvarig involvering i usunn karismatikk. Den karismatiske bevegelsens største brist er at den så lett fortrenger at den har så mange brente og utbrente barn.

I noen år sto jeg litt lenger på avstand fra det karismatiske miljøet. Ikke fordi jeg egentlig valgte det bort, men mer på grunn av omstendighetene. Som ung lærer på Menighetsfakultetet var det naturlig å operere bredere i kirkelandskapet. Men for noen år siden gikk veien tilbake. Jeg opplevde tydelig Guds finger i det. Det førte meg også inn i lederansvar, blant annet i lederskapet for nettopp Oasebevegelsen.

På mange måter var det som å komme hjem. Det er en gave av en annen verden – bokstavelig talt – å være sammen med Åndens folk. Jeg vet ikke om noe bedre enn fellesskapet med mennesker som elsker Jesus og helhjertet vil gjøre det Guds ord sier, kristne som er opptatt av å høre hva Ånden sier til menigheten og innrette livet sitt etter det. Det er fantastisk å omgås mennesker som, merket av Jesu kjærlighet, er villige til å være hans munn og hender i verden. Å komme tilbake til mine karismatiske venner har vært å oppleve alt dette.

Å være med i karismatisk lederskap har også gitt meg privilegiet å se på nært hold hvordan troens folk i dag lar seg bevege av Den hellige ånds tale. Det er mange tegn på at Ånden fornyer i dag: Kristne finner sammen på tvers av gamle skillelinjer på en måte som var utenkelig for bare få år siden. En ser et gryende oppgjør med vår tendens i Vesten til å gjøre troen til en privatsak og et individualistisk anliggende. Troen får bein og beveger seg over gata til nabo og markeds plass. Mange lengter etter vekkelse og kjenner en sterk indre draging til å pløye grunnen gjennom bønn. For å nevne noe.

Truende skygger

Likevel kommer jeg ikke utenom å tegne et annet og dystre bilde. Når jeg deler mine opplevelser fra Oasestevnene på begynnelsen av 1980-tallet, er det ikke i et innfall av idylliserende nostalgi. Det er for å gi et bakteppe så konturene av skyggene som truer kan tre klarere fram.

Slik jeg husker den karismatiske fornyelsens barndom, var den besjelet av noen helt grunnleggende sannheter. De kan oppsummeres slik: Det Den hellige ånd gjør i menigheten, gjør han for å forherlige Kristus og grunnfeste oss i ham. I Kristus ligger tilværelsens dypeste mening gjemt. Jesus Kristus og gavene han gir, er kirkens skatt. Men vi bærer denne skatten i skjøre leirkrukker, for at det skal bli klart at kraften kommer fra Gud og ikke fra oss selv (jf. 2 Kor 4,7).

I dag er disse sannhetene under sterkt press. En ny mentalitet trenger seg fram mange steder: «Kirken må bli sterk!» «Vi skal gjøre Guds rike synlig!» «Let's go big!» Den er kledd i velkjent karismatisk terminologi og legger for dagen en entusiastisk vekkelsesiver. Den fremmes gjennom attraktive fellesskap med et sterkt sosialt engasjement. Overfladisk sett kan mye ligne på genuin evangelisk karismatikk, men vi snakker egentlig om en forvrengning av den. I den karismatiske bevegelsen i dag flyter det strømmer som er i ferd med å forandre troens logikk innenfra. Gjennom en lang og smertefull prosess har jeg kommet til denne erkjennelsen. Og jeg er langt fra den eneste som ringer med alarmklokkene.

Allerede kort tid etter at jeg kom inn i karismatisk lederskap, opplevde jeg noen enkeltepisoder som skapte en vag uro. Eller kanskje jeg heller skulle si *diffus forvirring*? En snikende fornemmelse av å være med på noe som ikke stemte helt, uten å være i stand til å sette fingeren på hva det var. En intuisjon om at noe var galt, enda ordene og innpakningen sa at det som skjedde, var godt, rett og fromt.

Jeg deler akkurat dette fordi jeg tror mange kan kjenne seg igjen. I kristne sammenhenger er vi ofte ikke flinke til å ta på alvor fornemmelsen av at noe ikke stemmer. Det er så lett å undertrykke den indre stemmen når alt omkring høylytt forteller at det vi er med på, er av Gud. Så pendler vi mellom forvirring og ubehag – og å slå oss til ro med at det ikke kan være så galt.

Over tid ble det flere episoder. Jeg begynte å se noen mønstre. Jeg møtte noen av de samme tingene i flere miljøer. Jeg fikk et sterkt behov for å sette meg mer inn i hva dette var. Jeg begynte å grave og undersøke for å finne svar. Jeg leste bøker og nettsider og snakket med kloke kristne med lignende erfaringer. Slik klarnet synet. Sammenhenger trådte fram som inntil da var helt ukjente for meg.

Det jeg har sett, deler jeg i denne boka. Røttene til den nye mentaliteten jeg skriver om, fant jeg i en global karismatisk strømning som gjerne omtales som den apostolisk-profetiske bevegelsen. Den legger vekt på at menigheten må ledes av moderne apostler og profeter som utruker de troende så himmelen kan innta jorden; en mener at en lidenskapelig menighet som lever intenst ut fra det manifesterte guds nærværet vil bli plogspissen for en stor, verdensvid vekkelse i endetiden. Med uro ser jeg at mye av tankegodset herfra nå sniker seg inn og får forgreininger inn i ulike miljøer også i vårt land. Det finnes riktignok mange grader av inspirasjon og innflytelse fra denne strømningen. Noen steder handler det mest om at tingene, under påvirkning herfra, er kommet i ubalanse. I andre tilfeller er det snakk om at hele systemet er blitt hacket og mer eller mindre tatt over av en ny logikk.

Denne boka kan kanskje best beskrives som en krysning mellom teologisk veiledning, personlig vitnesbyrd og inntrengende appell. Jeg skriver ikke en fagbok med vekt på dokumentasjon og fylldige noter. Først og fremst henvender jeg meg til andre som på en eller annen måte er direkte berørt av mentaliteten og strømningene jeg er opptatt av. Derfor har boka fått undertittelen «Åpent brev til mine karismatiske venner». Håpet er å kunne gi viktige nøkler til dem som sitter med spørsmål og er forvirret, slik jeg selv var. Ikke minst henstiller jeg til dem som sitter i lederposisjoner om at de må skjelve i møte med det som nå strømmer inn over oss. Om boka også kan bli til oppmuntring for noen som er blitt utslitt og desillusjonert, fordi de har vært involvert i ambisjonsdrevet karismatikk, vil ingenting glede meg mer enn det. Jeg er brennende opptatt av at vi som troens folk må gjenoppdage den frigjørende kraften som finnes i ekte kristen tro.

Det er trossøsken jeg er glad i, som antakelig vil synes det er krevende å lese denne boka. Å utfordre noe jeg vet betyr mye for mange,

har vært noe av det vanskeligste med å skrive den. Jeg ønsker ikke å såre noen og håper det kan merkes at jeg dypest sett vil bygge opp, ikke rive ned. Om jeg av og til bruker litt store bokstaver, er det ikke for å karikere, men for å gi hjelp til å skille etterligningene fra det ekte – på samme måte som det kan være nødvendig å bruke forstørrelsesglass for å konstatere at en sitter med en forfalsket seddel.

Det er ikke minst dette som driver meg: overbevisningen om at fornyelsen kirken mest av alt trenger i dag, er å gå «back to basics». Jeg spør meg: I vår jakt etter kraft, manifestasjoner og effektiv framgang for Guds rike, har vi egentlig mistet tilliten til kraften i Guds ord og i forkynnelsen av evangeliet om korset? Er vi i ferd med å miste syn for at mer av Ånden, nødvendigvis og i en radikal forstand, betyr mindre av oss og av vårt?

Kristendom uten kraft er en selvmotsigelse. Dette er karismatikerens bekjennelse – også min. Min dypeste lengsel er at Guds ord og Åndens kraft skal forvandle enkeltmennesker, forsamlinger og samfunnet rundt oss. Kirkens rolle i verden er å demonstrere Kristi oppstandelseskraft til frelse, helbredelse og utfrielse – ikke bare i menighetens egen midte, men også når vi beveger oss ut der hvor mennesker lever, bor og arbeider. Åndens virkninger inkluderer også tegn, under og helbredelser. Hvis kirkens forkynnelse av evangeliet ikke stadfestes av slike manifestasjoner, er det tegn på mangelsykdom. Både for kirkens egen skyld og for at den skal vitne om Jesus for verden med større gjennomslag, trenger vi Åndens gaver i funksjon og mer, ikke mindre, av den åndskraft sunn karismatikk er bærer av. Men i dag strømmer vrengebilder og etterligninger inn over oss som leder mennesker inn i overåndelighet og endeløse prestasjonssirkler. Ved å løsne båndene til klassisk kristen tro bidrar de i realiteten til å *strupe* menighetens åndskraft. Det er Æn som kaller oss tilbake til de gamle stiene så vi kan finne hvile for vår sjel. Bare langs de stiene kan sann kristen fornyelse og vekkelse komme.